## ACTUALITATEA COMENTATA DE DEPUTAȚI AI POPORULUI

**UMINICA trecută, printr-o decizie a Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova a fost convocată sesiunea a doua extraordinară a parlamentului republicii. Aleșii poporului s-au întrunit pentru a examina situația social-politică din Moldova, cauzată de așa-numitul congres al deputaților de toate nivelurile din unele raioane de sud ale republicii. In aceeași zi la Tiraspol a fost proclamată «republica transnistreană sovietică socialistă Moldovenească în componența U.R.S.S.», fapt ce a agravat și mai mult relațiile interetnice. In problema dată își expun părerile deputați ai poporului ai R.S.S. Moldova.**

**Anatol Plugaru:** Situația e foarte complicată. Am ajuns la marginea prăpastiei. Sînt convins: congresele de la Comrat și Tiraspol sînt o mare obrăznicie a liderilor de la «Gagauz-halcî» și din Transnistria. Moldovioara noastră care abia începe să stea copăcel a primit o lovitură de cuțit în spate. Eu cred că poporul nostru nu le va ierta aceasta niciodată. Acum mă tem foarte mult de o manifestare stihiinică, mă tem ca nu cumva moldovenii să pornească într-acolo. Iată de ce sînt convins că sarcina principală la ora actuală e formarea Armatei naționale capabile să împiedice deslănțuirea acestui proces. De vărsare de sînge nu avem nevoie, aceasta nu e în interesul republicii noastre. E regretabil că pentru a asigura buna desfășurare a «congresului» de la Tiraspol, acolo au fost trimise trupe ale Ministerului de interne al U.R.S.S. Eu nu înțeleg cum de s-a putut întîmpla așa ceva, deoarece, conform statutului lor, în plan operativ aceste trupe se supun ministerului de interne al R.S.S. Moldova. Deci, într-un fel e vorba de amestecul centrului în treburile republicii. E o ignorare a suveranității noastre, căci, după cum sînt informat, domnul ministru Costaș nici n-a știut de trimiterea trupelor la Tiraspol.

Cauzele creării unei asemenea situații? Ele sînt multe, dar una din ele, una foarte importantă, e golul de informație în satele cu populație găgăuză compactă și în Transnistria. Ca să vedeți, mulți oameni de acolo continuă să fie convinși că noi am împrumutat tricolorul de la Ciad, că Basarabia e de la Anenii Noi în sus.

Foarte slab acționează și organele de drept. Altfel nici nu poate fi dacă ne gîndim că în statele lor continuă să lucreze oameni care sînt împotriva renașterii naționale a poporului moldovenesc.

Cît privește deputații poporului ai R.S.S. Moldova care, în loc să se prezinte la sesiunea extraordinară, s-au dus la Tiraspol să facă autonomie, cred că ar trebui discutată problema valabilității mandatelor lor. E drept, încă nu avem lege, dar Sovietul Suprem e în drept să ia o asemenea decizie. Și încă ceva. Nimeni nu poate fi împotriva pluralismului de opinii în parlament, dar odată ce el a adoptat anumite legi, ele trebuie respectate, indiferent de convingerile fiecărui ales al poporului în parte. Așa e în toate țările civilizate.

**Veaceslav Litvinenko:** Desigur, situația social-politică e complicată, dar, după părerea mea, nu trebuie s-o dramatizăm. Eu cred că tot ce se întîmplă ar trebui analizat. Să nu uităm că la congresul din Tiraspol s-au dus foarte puțini deputați ai poporului ai R.S.S. Moldova. Adică forțele care doresc dezmembrarea republicii sînt mult mai mici decît cele ce pledează pentru integritate. Consider că e nevoie de măsuri ce ar împiedica crearea situației de război civil, dar în primul rînd sînt necesare acțiuni de ordin politic. Accept și măsuri de constrîngere față de organizatorii autonomiilor, dar într-o formă foarte limitată. De asemenea, sînt de părere că ar trebui intensificată munca de formare a opiniei publice. Cu părere de rău, acum de aceasta se ocupă mai mult presa, care deseori denaturează faptele, dar nu parlamentul, sovietele locale. E regretabil că se întîmplă așa, deoarece unele hotărîri sînt folosite pentru a-i înfricoșa pe oameni.

Noi trebuie să căutăm căi de consolidare, dar pentru aceasta avem nevoie de un obiect al consolidării. După mine, aceasta ar putea fi crearea statului suveran R.S.S. Moldova. E necesar să soluționăm problema migrației, să adoptăm legea despre cetățenie.

**(Sfîrșit în pag. 3).**

(Sfîrşit)

Cît priveşte formarea Armatei naţionale. Aceasta, credem, e legată de foarte multe probleme, inclusiv economice. Luînd o asemenea decizie, mulţi vor crede că armata e necesară pentru a lupta împotriva celor două autonomii. E clar că hotărîri similare, la fel de pripite, vor fi luate în Transnistria şi la Comrat. Aceasta e foarte periculos, deoarece în cîteva zile se poate crea o situaţie cînd se vor opune grupări de oameni înrăiţi şi foarte prost înarmate. Atunci posibilitatea izbucnirii unui război civil va fi şi mai mare.

Aş vrea să mai repet o dată: nu trebuie să dramatizăm situaţia. Cred că hotărîrile despre formarea celor două autonomii sînt ca două balonaşe de săpun. E vorba de două declaraţii care în mod real nu fac nici o para chioară. Sînt sigur, autonomiile nu vor fi recunoscute de nimeni, aceasta ar însemna ruperea relaţiilor cu R.S.S. Moldova. Antagonismul dintre republică şi cele două autonomii îi va trezi foarte repede pe oameni şi ei vor înţelege încotro îi cheamă liderii lor.

**Svetlana Mîşliţkaia:** Proclamînd suveranitatea politică şi economică, se cere să mergem mai departe. Formarea autonomiilor presupune suveranitatea lor economică, ceea ce niciodată nu poate fi. Aceasta trebuie s-o înţeleagă fiecare locuitor al republicii, indiferent de apartenenţa lui naţională, şi mai cu seamă deputaţii poporului ai R.S.S. Moldova care împing populaţia unor oraşe şi raioane la dezmembrarea teritorială a republicii. Noi toţi pledăm pentru un stat bazat pe lege, de aceea prima condiţie e respectarea necondiţionată a legilor republicii. Desigur, ele trebuie să fie chibzuite, mecanismul adoptării lor se elaborează în parlament, în comisiile permanente. Dar odată ce legea a fost adoptată ea trebuie respectată. Aceasta e necesar s-o ştie fiecare cetăţean, fiecare soviet. Dacă nu vom simţi o atare responsabilitate nu mai construim statul bazat pe lege. Cred că se cere urgentată adoptarea legii despre cetăţenie.

Cît priveşte situaţia social-politică la concret sînt de părerea că ar trebui mai des să ne întîlnim cu oamenii, să le lămurim esenţa legilor adoptate. Asta pe de o parte. Pe de altă parte, ajunge să le explicăm atîta, mai ales cînd e vorba de formarea autonomiilor.

Eu susţin dorinţa găgăuzilor, altor minorităţi naţionale de a-şi dezvolta cultura, limba, obiceiurile, tradiţiile, dar sînt împotriva autonomiilor teritoriale. Adunarea de la Tiraspol nu poate fi numită congres, că n-are un asemenea statut juridic. Dezaprob acţiunile deputaţilor poporului ai R.S.S. Moldova care în loc să se prezinte la sesiunea extraordinară a Sovietului Suprem s-au adunat la Tiraspol pentru a organiza autonomie.

**Lidia Decusar:** Aş vrea ca «Vocea poporului» să fie auzită şi la Tiraspol, unde mulţi locuitori, inclusiv moldoveni, nu înţeleg durerile acestui popor. Eu nu pricep cum aceştia se pot lăsa de părinţi, de neam. Mulţumesc lui Dumnezeu că m-a îndreptat pe calea cea dreaptă. Nu-i înţeleg pe găgăuzi care după ce poporul nostru blînd şi binevoitor i-a primit la sînul său, acum vor să ne ia pămînturile. Cum de îndrăznesc să ne calce în picioare demnitatea? Şi ce fel de mîndrie naţională au ei dacă vor autonomie cu limba rusă de stat. Obrăznicia liderilor de la Tiraspol n-are margini, dar şi moldovenii de acolo nu-s mai breji. Din cei vreo 30 mii numai circa o mie luptă pentru renaşterea noastră naţională, ceilalţi urmează orbeşte calea arătată de doritorii de autonomii. Oare ce vor zice despre aceşti moldoveni copiii lor, copiii copiilor lor?!

Trebuie să mai spun că un moldovean cinstit, de bună credinţă, se simte foarte rău la Tiraspol. La tot pasul sîntem otrăviţi de propaganda făcută prin intermediul ziarului «Dnestrovskaia pravda». Se pun la cale şi acte de huliganism. La apartamentul conducătorului grupului de sprijin al Frontului Popular din Moldova, grup care e o scînteie a renaşterii naţionale la Tiraspol, au fost stricate ferestrele.

După încheierea lucrărilor sesiunii extraordinare va trebui să mă întorc acasă, dar paşaportul nu e cu mine şi nu ştiu cum voi trece frontiera aşa-numitei republici nistrene sovietice socialiste Moldoveneşti. Voi pleca, căci mă aşteaptă fiica care din luna august anul trecut stă mai mult închisă în casă.

**A înregistrat**
**Alexandru ŞCHENDREA.**